
Σχεδίαση περιφερειακών και εθνικών εργαστηρίων για ενδιαφερόμενους φορείς

3η Έκθεση αναφοράς για τη Δράση Α.10 – Μάρτιος 2019

Greek LIFE Task Force

Περιεχόμενα

Συνοπτική Περιγραφή.....	3
Executive Summary.....	4
Εισαγωγή.....	5
Σεμινάριο Φύσης/Βιοποικιλότητας 17.5.2018.....	6
Σεμινάριο για την Περιβαλλοντική/Κλιματική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση 18.5.2018.....	8
Σεμινάριο για το Περιβάλλον και την Αποδοτικότητα Πόρων.....	10
Σεμινάριο για τη Δράση για το Κλίμα – Μετριασμός και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή.....	11
Διαδικτυακό σεμινάριο συγγραφής πρότασης LIFE – Webinar.....	12
Αξιολόγηση.....	13
Συμπεράσματα.....	17
Παράρτημα I – Σενάριο συγγραφής πρότασης Φύση/Βιοποικιλότητα.....	18
Παράρτημα II – Σενάρια συγγραφής πρότασης LIFE για Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση.....	20
Σενάριο Κλιματικής Διακυβέρνησης & Πληροφόρησης.....	20
Σενάρια Περιβαλλοντικής Διακυβέρνησης & Πληροφόρησης.....	21
Σενάριο για Περιβάλλον & Αποδοτικότητα Πόρων.....	21
Σενάριο για Φύση & Βιοποικιλότητα.....	21
Παράρτημα III – Σενάριο συγγραφής πρότασης LIFE για το Περιβάλλον και την Αποδοτικότητα Πόρων.....	22
Παράρτημα IV – Σενάρια συγγραφής πρότασης LIFE για την Κλιματική Αλλαγή.....	24
Σενάριο πρότασης για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή.....	24
Σενάριο πρότασης για τον Μετριασμό της Κλιματικής Αλλαγής.....	26

Συνοπτική Περιγραφή

Κατά τη διάρκεια της πρόσκλησης για το LIFE 2018 και στο πλαίσιο της ίδρυσης και λειτουργίας της ελληνικής ομάδας LIFE Task Force (GR LTF) υλοποιήθηκαν δράσεις ενημέρωσης και εκπαίδευσης των ενδιαφερόμενων φορέων για υποβολή προτάσεων στο Πρόγραμμα LIFE.

Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο αυτή, πραγματοποιήθηκαν τέσσερα σεμινάρια συγγραφής πρότασης LIFE:

- 17 Μαΐου 2018 – Φύση/Βιοποικιλότητα
- 18 Μαΐου 2018 – Περιβαλλοντική και κλιματική διακυβέρνηση και πληροφόρηση
- 21 Μαΐου 2018 – Περιβάλλον και Αποδοτικότητα Πόρων
- 22 Μαΐου 2018 – Δράση για το Κλίμα

Τα σεμινάρια αυτά ακολούθησαν την ανακοίνωση της πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων στο Πρόγραμμα LIFE 2018 από την επίσημη ιστοσελίδα του Προγράμματος. Η οργάνωση και η υλοποίηση των σεμιναρίων έγινε από το Πράσινο Ταμείο, υπό την εποπτεία του Εθνικού Σημείου Επαφής για το Πρόγραμμα LIFE στην Ελλάδα. Συνολικά, τα τρία σεμινάρια παρακολούθησαν 55 άτομα, τα οποία ήταν εκπρόσωποι ιδιωτικών και δημόσιων φορέων όπως εταιρειών, ΜΚΟ, πανεπιστημίων, δήμων, περιφερειών κ.α.

Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακό σεμινάριο (webinar) συγγραφής πρότασης, το οποίο παρακολούθησαν 70 άτομα ζωντανά, ενώ μέχρι την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης έχει προβληθεί 127 φορές.

Executive Summary

During the call for LIFE 2018 and in the framework of the establishment and operation of the Greek LIFE Task Force (GR LTF), information and training events of applicants other interested parties were launched for the submission of proposals to the LIFE Programme.

In particular, during this period, four LIFE proposal writing seminars were held:

- May 17, 2018 - Nature / Biodiversity
- May 18 2018 - Environmental and Climate Governance and Information
- May 21, 2018 - Environment and Resource Efficiency
- May 22, 2018 - Climate Action

These seminars followed the announcement of the call for proposals in the LIFE Program 2018 from the official website of the Programme. The organization and implementation of the seminars was done by the Green Fund, under the supervision of the National Contact Point for the LIFE Programme in Greece. In total, the three seminars were attended by 55 people, who were representatives of private and public entities such as companies, NGOs, universities, municipalities, regions and others.

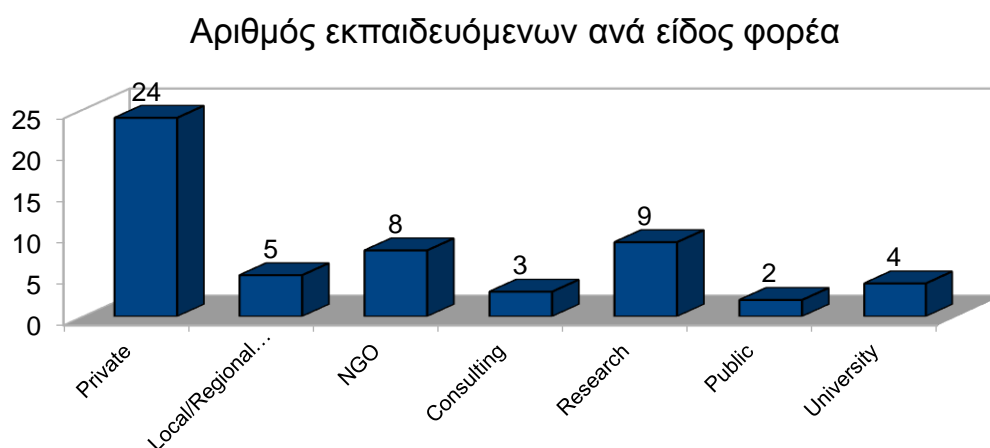
Additionally, a webinar for LIFE proposal writing was aired, which was attended by 70 people, and by the date of this report it has been viewed 127 times.

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της δράσης A.10 “Σχεδίαση περιφερειακών και εθνικών εργαστηρίων για ενδιαφερόμενους φορείς” και για το διάστημα της πρόσκλησης για το πρόγραμμα LIFE 2018 από τον Μάρτιο έως τον Ιούνιο του 2018, σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν 4 σεμινάρια συγγραφής πρότασης και 1 webinar. Τα σεμινάρια πραγματοποιήθηκαν μόνο στην Αθήνα, σε αντίθεση με το 2017, που πραγματοποιούνταν μετά το πέρας της ενημερωτικής ημερίδας σε κάθε πόλη που επισκέφθηκε η ομάδα του GRLTF. Τα σεμινάρια του 2018 έγιναν διαδοχικά και ήταν θεματικά, αντίστοιχα με την κατηγοριοποίηση του προγράμματος: Φύση/Βιοποικιλότητα, Περιβάλλον & Αποδοτικότητα Πόρων, Μετριασμός και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, Περιβαλλοντική/Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση.

Πριν τη διενέργεια των σεμιναρίων και στο πλαίσιο της δράσης A.3 “Εκπαίδευση του προσωπικού του Εθνικού Σημείου Επαφής με σεμινάρια και εργαστήρια”, η ομάδα του GRLTF παρακολούθησε σεμινάριο εκπαίδευσης εκπαιδευτών, με απώτερο στόχο την παροχή καλύτερων εκπαιδευτικών υπηρεσιών προς τους συμμετέχοντες στα σεμινάρια συγγραφής πρότασης LIFE. Λαμβάνοντας υπόψη την ανατροφοδότηση που έδωσαν οι συμμετέχοντες στα σεμινάρια του 2017, σύμφωνα με την οποία θα ήταν χρήσιμη η συγγραφή πρότασης κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου, τα μέλη της ομάδας GRLTF έλαβαν την κατάλληλη εκπαίδευση ώστε να εφαρμόσουν την εκπαιδευτική μέθοδο του σεναρίου σε συνδυασμό με τη συγγραφή πρότασης.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 5 εκδηλώσεις εκπαίδευσης αιτούντων στο πρόγραμμα LIFE, 4 διά ζώσης και 1 διαδικτυακή. Η συμμετοχή ανά είδος φορέα στα διά ζώσης σεμινάρια παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα.

Γράφημα 1 Παρουσίαση φορέων των 55 εκπαιδευόμενων που παρακολούθησαν τα 4 διά ζώσης σεμινάρια για συγγραφή πρότασης LIFE σε όλους τους τομείς.

Σεμινάριο Φύσης/Βιοποικιλότητας 17.5.2018

Στις 17 Μαΐου πραγματοποιήθηκε το πρώτο σεμινάριο συγγραφής πρότασης LIFE για τους αιτούντες για έργα Φύσης και Βιοποικιλότητας. Τον συντονισμό και διενέργεια του σεμιναρίου πραγματοποίησε η εμπειρογνώμονας για τη Φύση/Βιοποικιλότητα κα. Κουτσοβούλου Κατερίνα.

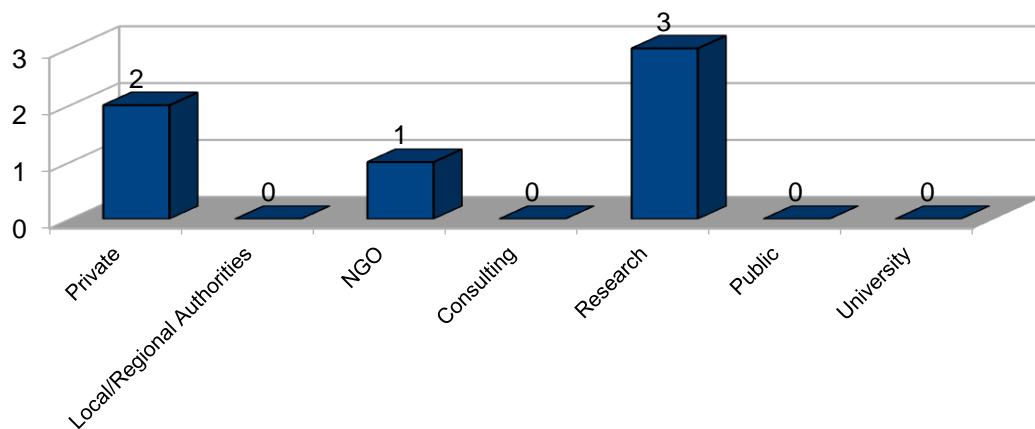
Ο σχεδιασμός του σεμιναρίου πραγματοποιήθηκε με τη δημιουργία προγράμματος μικροδιδασκαλίας (Πίνακας 1).

Πίνακας 1 Προγραμματισμός σεμιναρίου (μικροδιδασκαλία).

Χρόνος	Θέματα (υπο-ενότητες)	Διάρκεια (σε λεπτά)
10:00-10:20	Προσέλευση	
10:20-10:40	Γνωριμία	20'
10:40-10:50	Εισαγωγή - Στόχοι	10'
10:50-11:00	Θέματα έργου	10'
11:00-11:45	Συμπλήρωση Concept Note	45'
11:45-12:00	Διάλειμμα - Καφές	15'
12:00-13:00	Παρουσίαση Concept Note / Συζήτηση	60'
13:00-13:30	Δυνατά / Αδύναμα σημεία	30'
13:30-14:15	Διάλειμμα - Φαγητό	45'
14:15-14:45	Αξιολόγηση - Βασικά σημεία	30'
14:45-15:15	Κατάρτιση προϋπολογισμού	30'
15:15-15:45	Συζήτηση – Κλείσιμο	30'

Επίσης, χρησιμοποιήθηκε σενάριο (Παράρτημα Ι – Σενάριο συγγραφής πρότασης Φύση/Βιοποικιλότητα) με υποθετικά στοιχεία, εμπνευσμένο από αληθινά στοιχεία έργων, με σκοπό τη δημιουργία μιας πρότασης με κοινά και ρεαλιστικά χαρακτηριστικά από όλους τους εκπαιδευόμενους. Ο αριθμός των εκπαιδευομένων ήταν 6 στο σύνολο, από φορείς που φαίνονται στο Γράφημα 2.

Αριθμός εκπαιδευόμενων ανά είδος φορέα

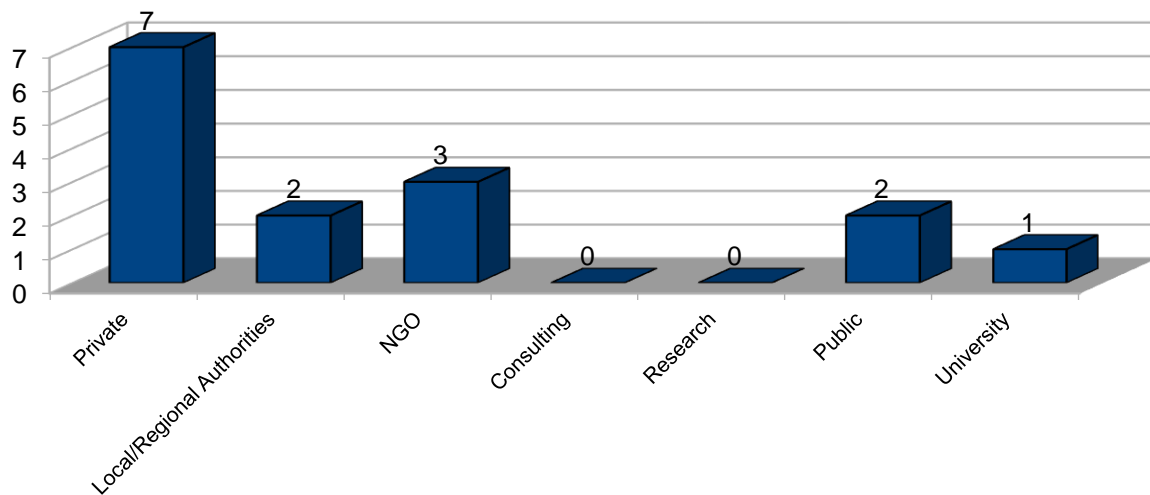

Γράφημα 2 Παρουσίαση φορέων εκπαιδευόμενων που παρακολούθησαν το σεμινάριο για τη Φύση/Βιοποικιλότητα.

Σεμινάριο για την Περιβαλλοντική/Κλιματική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση 18.5.2018

Στις 18 Μαΐου πραγματοποιήθηκε το σεμινάριο για τους αιτούντες στην Περιβαλλοντική/Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση. Το σεμινάριο αυτό οργανώθηκε και διενεργήθηκε από τους εμπειρογνώμονες για τη Φύση/Βιοποικιλότητα κα. Κουτσοβούλου Κατερίνα, το Περιβάλλον και την Αποδοτικότητα Πόρων κ.Χωματίδη Δημήτρη και τη Δράση για το Κλίμα κα. Ντεμίρη Σπυριδούλα. Το πρόγραμμα μικροδιδασκαλίας που χρησιμοποιήθηκε ήταν αυτό του Πίνακα 1. Οι εκπαιδευόμενοι χωρίστηκαν σε 3 ομάδες: 1) Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση, 2) Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (θέματα σχετικά με το Περιβάλλον και Αποδοτικότητα Πόρων) και 3) Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (θέματα σχετικά με Φύση/Βιοποικιλότητα). Τα σενάρια που χρησιμοποιήθηκαν σε κάθε ομάδα ήταν είτε φανταστικά και εμπλουτισμένα με στοιχεία από αληθινές προτάσεις ή έργα, είτε από περιγραφές έργων LIFE. Στο Παράρτημα II – Σενάρια συγγραφής πρότασης LIFE για Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση, παρατίθενται τα 3 σενάρια που χρησιμοποιήθηκαν για το σεμινάριο Διακυβέρνησης και Πληροφόρησης.

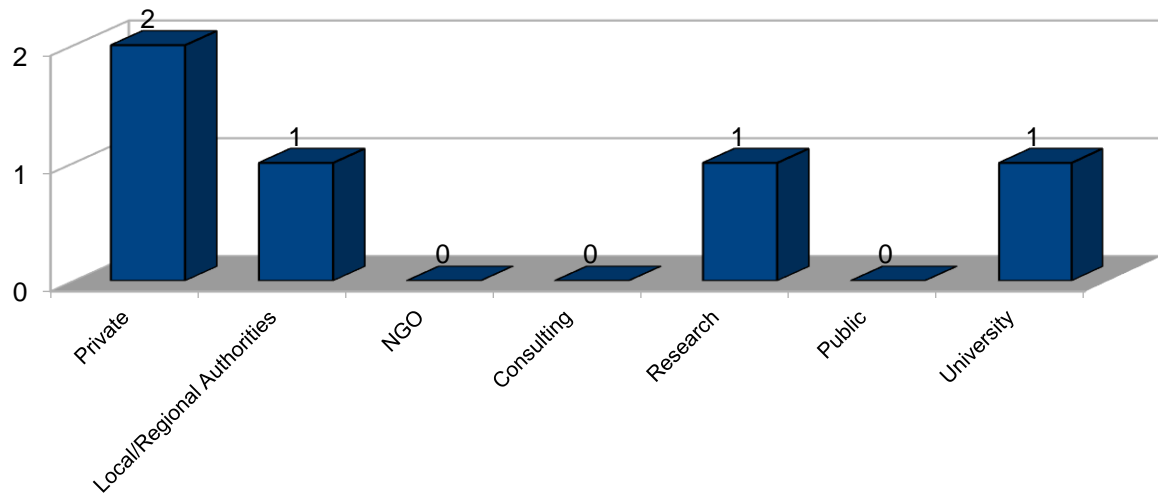
Αριθμός εκπαιδευόμενων ανά είδος φορέα

Γράφημα 3 Παρουσίαση φορέων εκπαιδευόμενων που παρακολούθησαν το σεμινάριο για την Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση.

Συνολικά, το σεμινάριο παρακολούθησαν 20 άτομα, 15 αυτό της Περιβαλλοντικής Διακυβέρνησης και Πληροφόρησης και 5 αυτό της Κλιματικής Διακυβέρνησης και Πληροφόρησης, από διάφορα είδη φορέων όπως φαίνεται στο Γράφημα 3 και Γράφημα 4.

Αριθμός εκπαιδευόμενων ανά είδος φορέα

Γράφημα 4 Παρουσίαση φορέων εκπαιδευόμενων που παρακολούθησαν το σεμινάριο για την Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση.

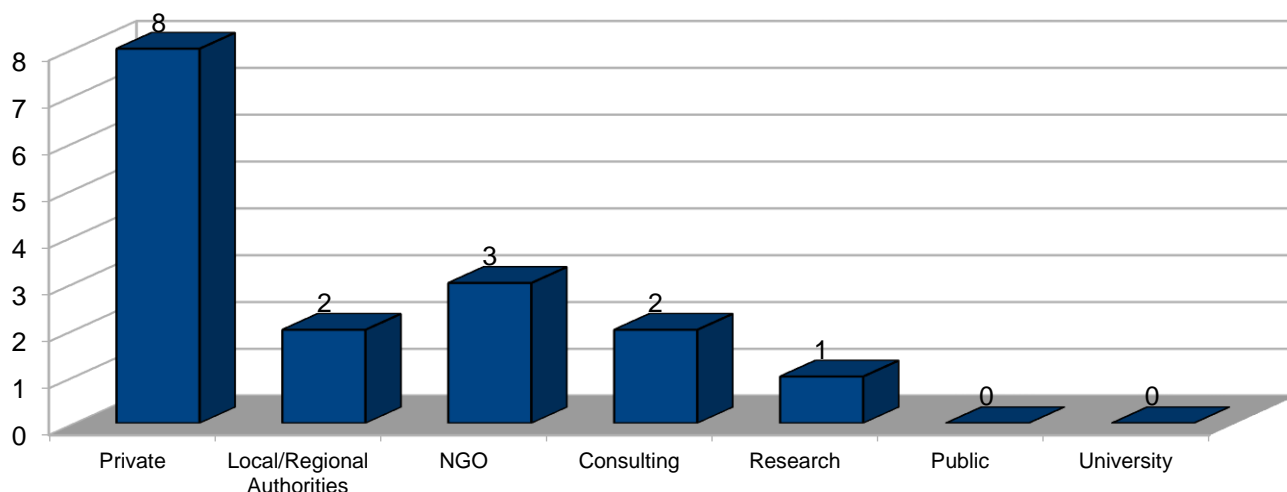
Σεμινάριο για το Περιβάλλον και την Αποδοτικότητα Πόρων

Στις 21 Μαΐου πραγματοποιήθηκε το τρίτο σεμινάριο συγγραφής πρότασης LIFE για τους αιτούντες για έργα Περιβάλλοντος και Αποδοτικότητας Πόρων. Τον συντονισμό και διενέργεια του σεμιναρίου πραγματοποίησε ο εμπειρογνώμονας για το Περιβάλλον και την Αποδοτικότητα Πόρων κ. Χωματίδης Δημήτρης.

Ο σχεδιασμός του σεμιναρίου πραγματοποιήθηκε με τη δημιουργία προγράμματος μικροδιδασκαλίας (Πίνακας 1).

Το σεμινάριο παρακολούθησαν 16 άτομα από διάφορα είδη φορέων, όπως παρουσιάζονται στο Γράφημα 5.

Αριθμός εκπαιδευόμενων ανά είδος φορέα

Γράφημα 5 Παρουσίαση φορέων εκπαιδευόμενων που παρακολούθησαν το σεμινάριο για το Περιβάλλον και την Αποδοτικότητα Πόρων.

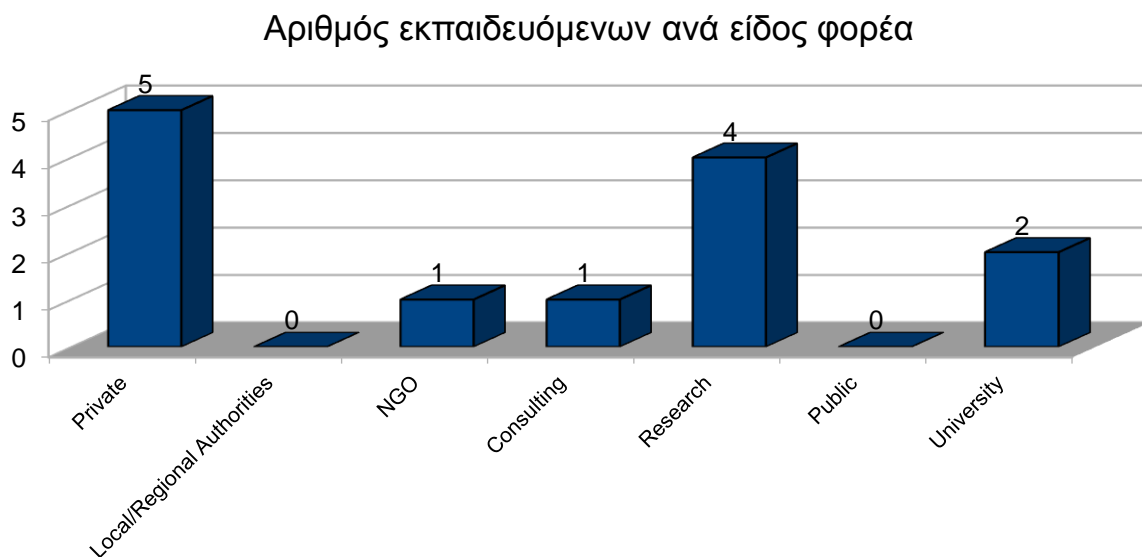
Το σενάριο που χρησιμοποιήθηκε επισυνάπτεται στο Παράρτημα III – Σενάριο συγγραφής πρότασης LIFE για το Περιβάλλον και την Αποδοτικότητα Πόρων.

Σεμινάριο για τη Δράση για το Κλίμα – Μετρίασμός και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Στις 22 Μαΐου πραγματοποιήθηκε το τέταρτο σεμινάριο συγγραφής πρότασης LIFE για τους αιτούντες για έργα Κλιματικής Αλλαγής. Τον συντονισμό και διενέργεια του σεμιναρίου πραγματοποίησε η εμπειρογνώμονας για τη Δράση για το Κλίμα κα. Ντεμίρη Σπυριδούλα.

Ο σχεδιασμός του σεμιναρίου πραγματοποιήθηκε με τη δημιουργία προγράμματος μικροδιδασκαλίας (Πίνακας 1).

Το σεμινάριο παρακολούθησαν 13 άτομα από διάφορα είδη φορέων, όπως παρουσιάζονται στο Γράφημα 6.

Γράφημα 6 Παρουσίαση φορέων εκπαιδευόμενων που παρακολούθησαν το σεμινάριο για τη Δράση για το Κλίμα.

Στο σεμινάριο χρησιμοποιήθηκαν 2 σενάρια, ένα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή κι ένα για τον μετρίασμό της κλιματικής αλλαγής και επισυνάπτονται στο Παράρτημα IV – Σενάρια συγγραφής πρότασης LIFE για την Κλιματική Αλλαγή.

Διαδικτυακό σεμινάριο συγγραφής πρότασης LIFE – Webinar

Στις 25 Μαΐου πραγματοποιήθηκε διαδικτυακό σεμινάριο, μέσα από τη σελίδα κοινωνικής δικτύωσης του έργου στο YouTube. Το webinar αυτό οργανώθηκε και διενεργήθηκε από τους εμπειρογνώμονες για τη Φύση/Βιοποικιλότητα κα. Κουτσοβούλου Κατερίνα, το Περιβάλλον και την Αποδοτικότητα Πόρων κ.Χωματίδη Δημήτρη και τη Δράση για το Κλίμα κα. Ντεμίρη Σπυριδούλα. Η χρήση αυτού του διαδικτυακού εργαλείου έδωσε τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να επικοινωνήσουν ζωντανά με τους εμπειρογνώμονες και να υποβάλουν τις ερωτήσεις τους αναφορικά με τη διαδικασία προετοιμασίας μιας πρότασης LIFE. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να επισκεφθούν τη σχετική ιστοσελίδα και να παρακολουθήσουν το σεμινάριο μαγνητοσκοπημένο. Το σεμινάριο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://youtu.be/MjhBNGaaXUI> και έχει διάρκεια 2 ώρες και 8 λεπτά.

Τα στατιστικά του webinar παρουσιάζονται στους ακόλουθους πίνακες.

Πίνακας 2 Βασικά στοιχεία βίντεο.

Αναγνωριστικά βίντεο:	Ώρα έναρξης:	Ώρα λήξης:
MjhBNGaaXUI	Fri May 25 01:56:05 2018	Fri May 25 04:04:01 2018

Πίνακας 3 Στατιστικά χρόνων αναπαραγωγής βίντεο.

Αναπαραγωγές	Μέγιστος αριθμός ταυτόχρονων παρακολουθήσεων	Συνολικός χρόνος προβολής (ώρες)	Μέση διάρκεια συνεδρίας (λεπτά)
70	17	26,8	22,97

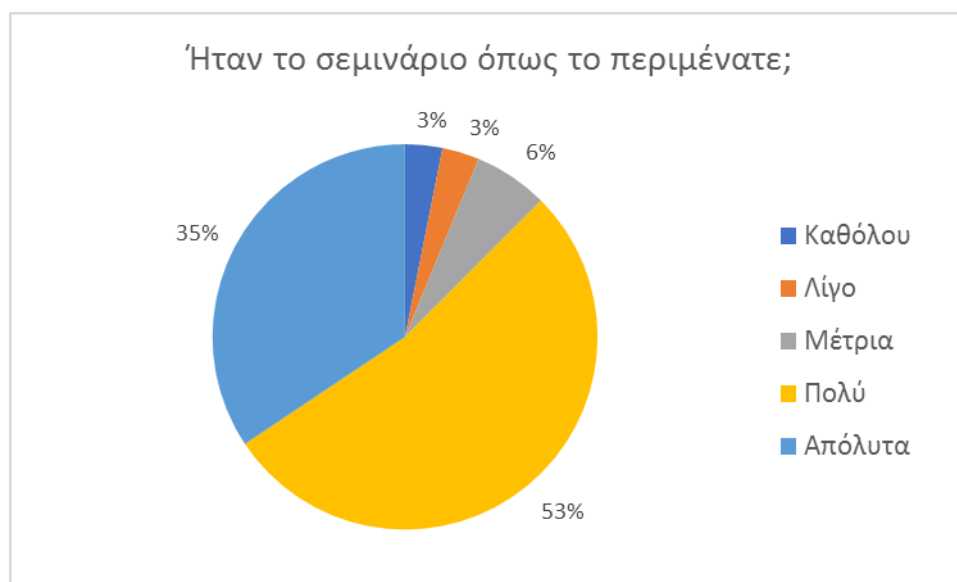
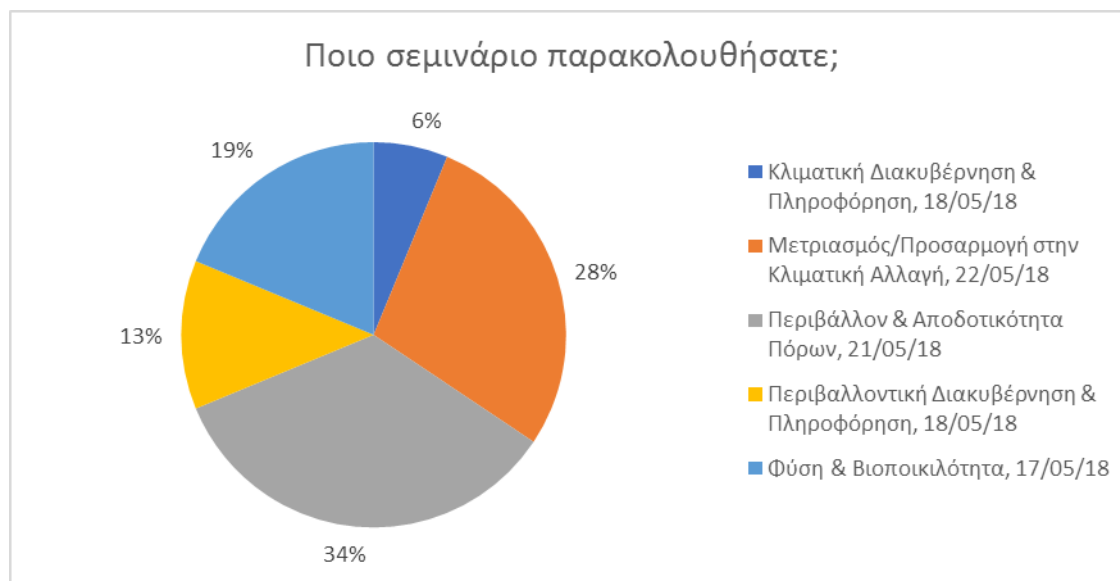
Πίνακας 4 Στατιστικά αναπαραγωγής ανά χώρα εκπαιδευόμενου.

Κωδικός χώρας	CY	DK	GR
Αναπαραγωγές	2	1	67
Μέγιστος αριθμός ταυτόχρονων παρακολουθήσεων	1	1	17
Συνολικός χρόνος προβολής (ώρες)	0,34	0,91	25,55
Μέση διάρκεια συνεδρίας (λεπτά)	10,25	54,5	22,88

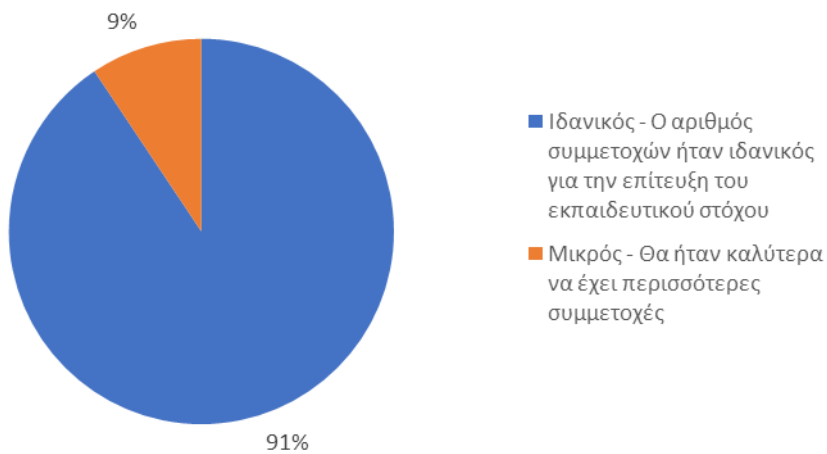
Αξιολόγηση

Με στόχο τη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρει η ομάδα GRLTF στους εκπαιδευόμενους και προσπαθώντας να προσαρμόσει την εκπαιδευτική διαδικασία ακόμα καλύτερα στις ανάγκες τους, μετά το πέρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας απεστάλη ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της διαδικασίας στους συμμετέχοντες της διά ζώσης εκπαίδευσης. Συνολικά, από τους 55 που συμμετείχαν στη διαδικασία, απάντησαν στο ερωτηματολόγιο οι 32, δηλαδή ποσοστό 58%, που κρίνεται επαρκές για να αντληθούν συμπεράσματα για αυτήν.

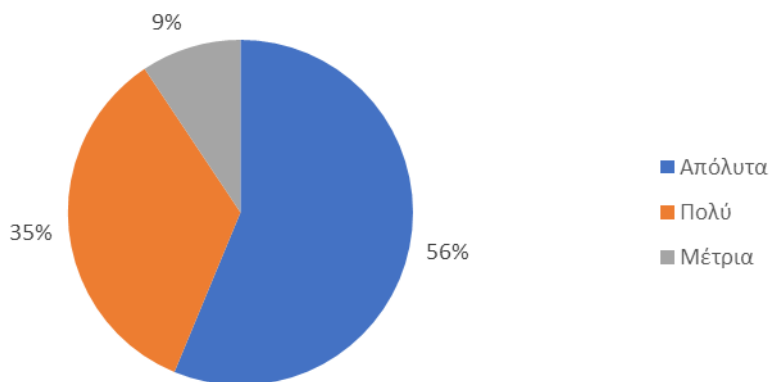
Τα ερωτήματα και οι απαντήσεις που δόθηκαν παρατίθενται παρακάτω.

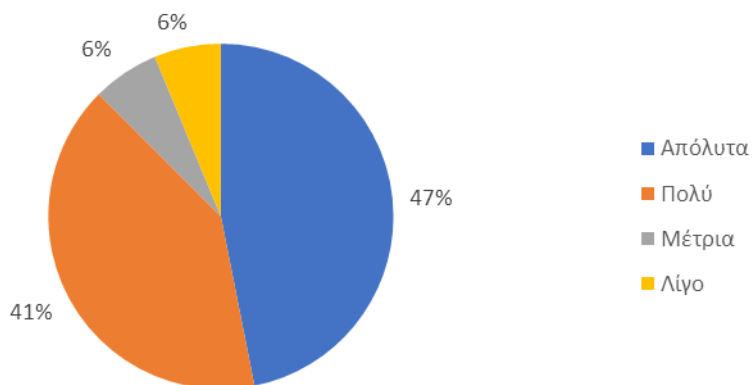
Πως κρίνετε τον αριθμό συμμετεχόντων;

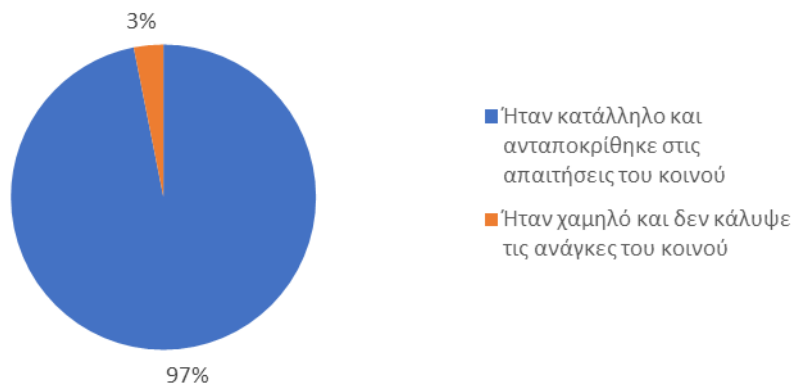
Ενδιαφέρον: Σας κράτησαν το ενδιαφέρον οι εκπαιδευτικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν;

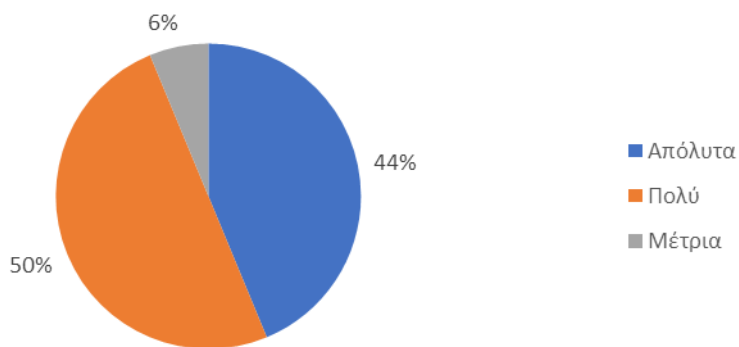
Περιεχόμενο: Ήταν το περιεχόμενο του σεμιναρίου εναρμονισμένο με τις ανάγκες σας;

Περιεχόμενο: Ήταν το επίπεδο του σεμιναρίου κατάλληλο για το επίπεδο της ομάδας συμμετεχόντων;

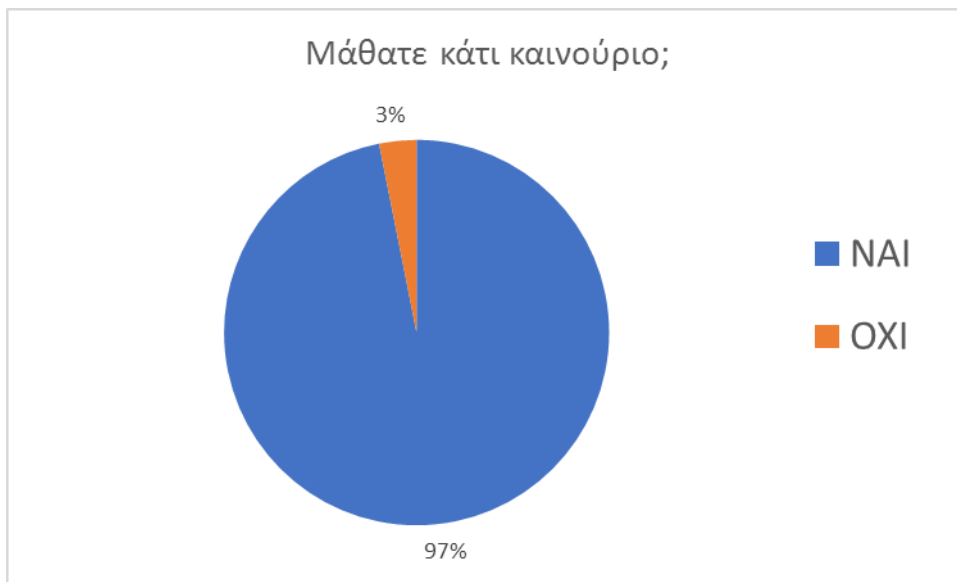

Διαδικασία: Πόσο κατάλληλο θεωρείτε ότι ήταν το μείγμα παρουσιάσεων-δραστηριοτήτων του σεμιναρίου

Πίνακας 5 Μέσος όρος βαθμολογίας για κάθε μέγεθος αξιολόγησης των εκπαιδευτών με άριστα το 5.

Μεταδοτικότητα	Γνώση αντικειμένου	Προετοιμασία υλικού	Οργάνωση περιεχομένου σεμιναρίου	Χρήση πολλαπλών εκπαιδευτικών τεχνικών μεθοδολογιών και μέσων	Ικανότητα συγκέντρωσης ενδιαφέροντος του κοινού/ Ενθάρρυνση για ενεργή συμμετοχή
4,8	4,9	4,7	4,6	4,3	4,7

Από τα παραπάνω αποτελέσματα του ερωτηματολογίου αξιολόγησης των σεμιναρίων που συμπλήρωσαν οι εκπαιδευόμενοι, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα (κλίμακα: Απόλυτα, Πολύ, Μέτρια, Λίγο, Καθόλου ή από 1 έως 5 με αυξανόμενο βαθμό ικανοποίησης):

- Το 88% των εκπαιδευομένων δήλωσε ότι το σεμινάριο ανταποκρίθηκε απόλυτα ή πολύ στις προσδοκίες τους.
- Το 91% δήλωσε ότι ο αριθμός συμμετεχόντων ήταν ιδανικός για την επίτευξη του εκπαιδευτικού σκοπού.
- Το 91% δήλωσε ότι οι εκπαιδευτικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν τους κράτησαν απόλυτα ή πολύ το ενδιαφέρον.
- Το 88% των εκπαιδευομένων δήλωσε ότι το περιεχόμενο του σεμιναρίου ήταν απόλυτα ή πολύ εναρμονισμένο με τις ανάγκες τους, ενώ το 97% δήλωσε ότι το επίπεδο του σεμιναρίου ήταν κατάλληλο και ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις του κοινού.
- Το μείγμα παρουσιάσεων και δραστηριοτήτων του σεμιναρίου κρίθηκε από το 94% των εκπαιδευομένων ως απόλυτα ή πολύ κατάλληλο.
- Το επίπεδο των εκπαιδευτών κρίθηκε σε ξεχωριστή ενότητα του ερωτηματολογίου, από το οποίο προέκυψε ότι υπήρξε απόλυτη σχεδόν αναγνώριση του γνωσιακού επιπέδου των εκπαιδευτών με μέσο όρο βαθμολογίας 4,9, ενώ επίσης πολύ ψηλή βαθμολογία είχε η μεταδοτικότητα των εκπαιδευτών με μέσο όρο 4,8.
- Τέλος, το 97% των εκπαιδευομένων δήλωσε ότι έμαθε κάτι καινούριο στο σεμινάριο που παρακολούθησε.

Συμπεράσματα

Οι εκπαιδευτικές δράσεις του έργου Greek LIFE Task Force ήταν ουσιαστικές και κάλυψαν σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες των εκπαιδευομένων. Ο αριθμός συμμετεχόντων ήταν ικανοποιητικός και δεδομένων των οικονομικών ορίων του έργου, κάλυψε σημαντικές ανάγκες σε εθνικό επίπεδο. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των συμμετεχόντων δείχνουν ότι μπορεί να επαναληφθεί η ίδια εκπαιδευτική διαδικασία και την επόμενη χρονιά, με όποια τροποποίηση θεωρηθεί απαραίτητο να γίνει τη δεδομένη χρονική στιγμή.

Το σεμινάριο εκπαίδευσης εκπαιδευτών είχε ουσιαστική συνεισφορά στον τρόπο διεξαγωγής των σεμιναρίων από την ομάδα του έργου και κρίνεται απαραίτητη για κάθε υποψήφιο εκπαιδευτή που θα συμμετείχε δυνητικά σε παρόμοια διαδικασία.

Παράρτημα Ι – Σενάριο συγγραφής πρότασης Φύση/Βιοποικιλότητα

General Information

The objective of the project is to halt and reverse the loss of saproxylic beetles' populations of *Dim marxi** and *Maya marxi* * in South Freedovia by increasing the connectivity of favourable habitats in Iron Gates and Small Valley Natura 2000 sites. The two priority species will be the target of the project, although 3 additional species, *Nahoul marxi*, *Barry marxi* and *Chip marxi* will benefit from the project actions. Some of the above mentioned species are included in Annex II of the Habitats Directives. Not all species are listed in the NATURA 2000 SDFs.

The project will be implemented in Freedovia over a period of 58 months.

The total costs of the project are €1,728,746, out of which the total EU contribution requested amounts to €1,296,559.

Threats

- 1 Threat 1: Lack of suitable habitats for saproxylic beetles
- 2 Threat 2: Abandonment of traditional management practices of wood pastures and forests around rural settlements
- 3 Threat 3: Lack of understanding of value of saproxylic beetles' communities and associated habitats for biodiversity
- 4 Threat 4: Lack of awareness regarding suitable actions for promoting favorable conservation status for saproxylic beetles and associated habitats

List of Actions

A. Preparatory actions, elaboration of management plans and/or of action plans

- A1 Detailed workplans for conservation activities
- A2 Ex-ante survey and planning for awareness and educational activities
- A3 Project and regional kick off meetings and training of project team
- A4 EIA and biodiversity permits

C. Conservation actions

- C1 Creating standing dead-wood to promote decaying habitats (create veteran-like trees)
- C2 Provisions of dead-wood for saproxylic beetles (install wood mould boxes and wood piles)
- C3 Shrubs removal around old trees for improving *Dim marxi** and *Maya marxi* * habitats (creation of a warmer microclimate that favors the beetle species)
- C4 Promoting pollarding around rural settlements
- C5 Participatory monitoring and demonstrative use of semiochemicals as a conservation method (perception of saproxylic insects as pest species, semiochemicals are environment-friendly practices, creation of an app)

D. Monitoring of the impact of the project actions

- D1 Monitoring of saproxylic insects populations within intervention areas
- D2 Monitoring of saproxylic insects communities and forest and wood pasture structure within Natura 2000 Sites
- D3 Monitoring of ecosystem services
- D4 Monitoring of social and economic impact
- D5 Monitoring of awareness and educational activities
- D6 Indicators of success

E. Public awareness and dissemination of results

- E1 Dissemination of project objectives and activities

- E2 Awareness activities for local inhabitants
- E3 Dissemination of technical solutions and scientific outreach
- E4 Networking with other LIFE and non-LIFE projects and closing event

F. Project management

- F1 Technical and financial project management
- F2 After-LIFE Conservation Plan
- F3 External audit

Παράρτημα II – Σενάρια συγγραφής πρότασης LIFE για Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση

Σενάριο Κλιματικής Διακυβέρνησης & Πληροφόρησης

Ενότητα: Σχεδιασμός Πρότασης Έργου

Άσκηση

BACKGROUND

Spain is highly vulnerable to climate change. It was one of the first countries in Europe to address the challenge of climate change adaptation, approving a National Climate Change Adaptation Plan (PNACC) in 2006.

PNACC has been developed to align itself closely with the main instruments and elements adopted at European level, in particular the EU Strategy on adaptation to climate change. The key objectives of the EU Strategy, which was adopted by the European Commission in April 2013, are to promote action by Member States, better informed decision-making and adaptation in key vulnerable sectors.

The same year, the Spanish Office for Climate Change and Fundación Biodiversidad, working in partnership with the units responsible for adaptation to climate change in the autonomous regions of Spain, established the AdapteCCa platform to support knowledge sharing, dissemination of information and networking between all individuals and organisations active in the field of climate change adaptation, at all levels.

Climate change adaptation is a very complex field, where the public and private dimensions converge. Hence, good governance is essential to making it work.

In July 2015, Portugal adopted its national strategy on adaptation to climate change, which provides for the establishment of a system for Iberian cooperation, particularly in terms of the resources and systems shared by the two countries.

OBJECTIVES

The main objective of the LIFE SHARA project is to strengthen climate change adaptation governance in Spain and Portugal, so as to increase resilience to the impacts of climate change. This will be achieved through the following specific actions:

- Enhancing the capacity and functionality of the AdapteCCa platform, by improving the quality and quantity of the information it contains and encouraging greater use;
- Strengthening technical capacities for adaptation to climate change and raising awareness by organising training courses and dissemination activities on climate change adaptation outcomes. By implementing these actions, the relevance of the PNACC and the need for adaptation action will be widely disseminated throughout Spanish society.

Special attention will be paid to training the trainers; and

- Enhancing coordination and cooperation among stakeholders through the reinforcement of links between the private sector and local, regional and national administrations in Spain, as well as with neighbouring Portugal. The project also aims to reinforce synergies between the AdapteCCa platform and the EU Climate-ADAPT portal, in line with Action 5 of the implementation of the EU Adaptation Strategy;
- Assessing the influence of the PNACC in boosting Spain's adaptive capacities and climate change resilience; and
- Contributing to the implementing of the EU Adaptation Strategy by supporting the development of vulnerability assessments and adaptation plans.

Σενάρια Περιβαλλοντικής Διακυβέρνησης & Πληροφόρησης

Σενάριο για Περιβάλλον & Αποδοτικότητα Πόρων

Το σενάριο που χρησιμοποιήθηκε στο σεμινάριο ήταν αυτό του έργου LIFE GPPbest - GPPbest - Best practices exchange and strategic tools for GPP, LIFE14 GIE/IT/000812. Οι πληροφορίες που δόθηκαν ήταν από την ιστοσελίδα του έργου:

http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=5352&docType=pdf , όπως προβάλλεται από τον ιστότοπο της ΕΕ.

Σενάριο για Φύση & Βιοποικιλότητα

Το σενάριο που χρησιμοποιήθηκε στο σεμινάριο ήταν αυτό του έργου LIFE ARTEMIS - Awareness Raising, Training and Measures on Invasive alien Species in forests, LIFE15 GIE/SI/000770. Οι πληροφορίες που δόθηκαν ήταν από την ιστοσελίδα του έργου:

http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=5829 , όπως προβάλλεται από τον ιστότοπο της ΕΕ.

Παράρτημα III – Σενάριο συγγραφής πρότασης LIFE για το Περιβάλλον και την Αποδοτικότητα Πόρων

Πληροφορίες

Περίπου το ήμισυ των τροφίμων που παράγονται στον κόσμο σπαταλιέται κάθε χρόνο.

Σύμφωνα με τον FAO¹, οι ανεπτυγμένες χώρες χάνουν πάνω από 1,3 χιλιάδες τόνους τροφής ετησίως, αρκετές για να τροφοδοτήσουν 925 εκατομμύρια ανθρώπους που λιμοκτονούν παγκοσμίως. Στην Πορτογαλία, τα απόβλητα ανέρχονται σε 1,7 εκατομμύρια τόνους ετησίως, σύμφωνα με την PERDA (2002).

Αυτά τα απόβλητα έχουν όχι μόνο ηθικές αλλά και περιβαλλοντικές συνέπειες, καθώς συνεπάγονται την περιττή χρήση των πόρων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή τους (όπως το έδαφος, η ενέργεια και το νερό) και οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και μεθανίου που προκύπτουν από την αποσύνθεση τροφίμων που δεν καταναλώνονται.

Οι λόγοι για τα απόβλητα είναι πολυάριθμοι και υπάρχουν σε όλους τους κρίκους της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων. Τα μοντέλα εντατικής παραγωγής, η ανεπαρκής αποθήκευση και η μεταφορά, οι ημερομηνίες λήξης που είναι πολύ σύντομες και οι πωλήσεις και οι εκπτώσεις που ενθαρρύνουν τους καταναλωτές να αγοράζουν αδικαιολόγητα, είναι μερικές από τις αιτίες που συμβάλλουν στα σημερινά απόβλητα.

Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι οι μεγάλοι διανομείς προτιμούν τα φρούτα και τα λαχανικά που είναι "τέλεια" από άποψη μορφής, χρώματος και μεγέθους, τα οποία τελικά περιορίζουν την κατανάλωση τροφίμων που πληρούν ορισμένα αισθητικά πρότυπα. Η ζήτηση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη περίπου 30% αυτού που παράγουν οι αγρότες.

Ο συνεταιρισμός Fruta Feia δημιουργήθηκε από την ανάγκη ανατροπής των τάσεων τυποποίησης σχετικά με τα τρόφιμα, που δεν έχουν καμία σχέση με την «ποιότητα και την ασφάλειά τους». Το έργο αυτό στοχεύει στην καταπολέμηση της αναποτελεσματικότητας της αγοράς, μεταβάλλοντας τα πρότυπα κατανάλωσης και δημιουργώντας μια εναλλακτική αγορά για τα "άσχημα" φρούτα και λαχανικά. Μια αγορά που εκτιμά τους αγρότες και τους καταναλωτές και μπορεί να αποτρέψει τα απόβλητα τροφίμων καθώς και την άσκοπη χρήση των πόρων για την παραγωγή τους.

Κεντρική ιδέα – Πως θα λειτουργήσει

Κάθε εβδομάδα δουλεύουμε άμεσα με τους τοπικούς παραγωγούς, συγκεντρώνοντας από τις εκμεταλλεύσεις τους τα μικρά, μεγάλα ή "λανθασμένα" φρούτα και λαχανικά που δεν μπορούν να πουλήσουν. Με αυτά τα προϊόντα δημιουργήσαμε δύο μεγέθη κουτιών για τους εγγεγραμμένους καταναλωτές μας.

Προηγείται διαδικασία εγγραφής καταναλωτή. Με την εγγραφή, συμπεριλαμβάνεται σε μια λίστα ενδιαφερομένων καταναλωτών και μόλις υπάρξουν κενές θέσεις σε ένα από τα σημεία παράδοσης² στην

¹Η Διεθνής Οργάνωση Τροφίμων και Γεωργίας, είναι ένας διεθνής διακρατικός οργανισμός και αποτελεί εξειδικευμένη διεύθυνση του ΟΗΕ.

²Τα σημεία παράδοσης νοικιάζονται για λίγες ώρες μόνο, ώστε να εξυπηρετηθεί η διαδικασία παραλαβής από τους καταναλωτές.

περιοχή κατοικίας ή / και την εργασία του καταναλωτή, γίνεται επικοινωνία για να αρχίσει η εβδομαδιαία παραλαβή του κουτιού.

Οδηγίες

Οι πληροφορίες στην προηγούμενη σελίδα στοιχειοθετούν το περιβαλλοντικό πρόβλημα με πολύ αδρές γραμμές και δίνουν μερικές πληροφορίες για μια καινοτόμα προσέγγιση επίλυσης του προβλήματος.

Ζητείται από την κάθε ομάδα να δουλέψει πάνω σε αυτές τις πληροφορίες και να συμπληρώσει τα πεδία του συνοπτικού υπομνήματος (concept note) με ιδέες που θα περιγράφονται με bullets πολύ συνοπτικά.

Οι ιδέες που θα συμπεριλάβετε δεν είναι απαραίτητο να είναι πραγματικές, αν δεν υπάρχει σχετική τεχνογνωσία στην ομάδα σας, αλλά να αντικατοπτρίζουν το χαρακτήρα των πληροφοριών που πρέπει να μπουν στο κάθε πεδίο. Η συμπλήρωση γίνεται επί της αρχής και όχι επί της ουσίας, για να γίνουν κατανοητές από όλους οι φόρμες και το είδος της πληροφορίας που αρμόζει σε κάθε σημείο τους.

Στο τέλος της άσκησης θα ζητηθεί από την ομάδα να παρουσιάσει το συνοπτικό της υπόμνημα από ένα ή περισσότερα μέλη της.

Παράρτημα IV – Σενάρια συγγραφής πρότασης LIFE για την Κλιματική Αλλαγή

Σενάριο πρότασης για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Ομαδική άσκηση: Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

BACKGROUND

Ecosystems in the Alps are considered as hotspots of climate and land use changes. Socio-economic changes in past decades have caused several modifications in the land-use intensity of many mountain regions, and permanent pastures have experienced negative consequences, with effects on biomass production, quality of forage, botanical composition and biodiversity.

Natural pastures result from the combined influence of local environmental characteristics (mainly climate and soil properties) and centuries of managed livestock grazing. Properly managed pastoral farming is recognised as making a significant contribution to ecosystem carbon sequestration. European policies encourage low-carbon agricultural practices, but an accurate accounting of the carbon sink capacities of pastures in the north-west Alps, and the management practices that could enhance them, are not well known.

Climate change is affecting high mountain systems in different ways, such as water resources availability, advances in phenology, shifts in geographic ranges of some species or vegetation types, biodiversity loss and thus reduction in some ecosystem services related to natural resources. However, in many alpine regions, measures to manage alpine pasture in the face of climate change are still lacking, with only ad hoc policies for marginal areas to preserve mountain farming, promote mountain pasture conservation and extensive grazing.

OBJECTIVES

The overall aim of the project is to reduce the vulnerability and increase the resilience of alpine pasture agriculture by assessing and testing adaptation measures, increasing capacity building and developing improved management strategies for climate change adaptation. The achievement of this goal will be based upon a solid science-based knowledge of future climate change impacts on pastoral communities located in two national parks, (the Parc National des Ecrins in France and the Parco Nazionale Gran Paradiso in Italy) in the western Alps, as examples of the alpine environment. Another goal of the project is the deployment of the project's platform tools for facilitating the development and adoption in the two parks of climate change adaptation strategies, which can then be transferred to other pastoral ecosystems across the Alps, along with the creation of guidelines and recommendations for adaptation planning.

In particular, the project will provide improved and alternative criteria for well-informed decision-making by enhancing the knowledge base at local, regional and national level on: (i) climate change projections targeted to the Alps, (ii) vulnerability of pasturelands, (iii) strategies for sustainable pastoralism and, (iv) the demonstration and evaluation of the effectiveness of the adaptation measures.

Expected results:

The project will downscale future climate scenarios for the study areas by collecting homogenised pasture (six pasture typologies) and climate data (20 datasets) along with the definition of more than ten environmental and socio-economic indicators of alpine pasture agro-ecological systems status. Importantly, more than 30 stakeholders are expected to be involved throughout the implementation of the project. Additionally, the project's platform tools are likely to be positively evaluated and will further promote adaptive strategies in the western Alps.

Through the abovementioned specific actions and subsequent results, the main expected results are the following:

- Identification of alpine pastures vulnerability in two national parks through indicators, remote sensing and a modelling approach;
- Demonstration of the impact assessment of climate and socio-economic changes on alpine pastures through more than ten experiences transferred;
- Development of an integrated adaptation strategy plan for alpine pastures management;
- Creation of an integrated document that provides guidelines and recommendations for enhanced decision-making of pastures management with regard to climate change impacts;
- Establishment of two permanent demonstration areas of proposed adaptation management options along with a web-based platform for supporting stakeholder engagement and participation, with an estimated number of 100 visitors per month; and
- Dissemination of the project's results to public administrators and policy-makers, and promotion of climate change proofing policies, practices and methodologies in rural development plans.

The project is expected to facilitate the development of climate change adaptation strategies for alpine pastures and pastoral activity with the deployment of guidelines and recommendations for adaptation planning, underlining the project's relevance to the EU's climate change adaptation. Moreover, the project's platform tools could also be a case study for the European Climate-ADAPT platform in terms of replicability transfer at a later stage. Finally, as mountain pastures are acknowledged as ecosystems crucial for maintaining biodiversity, the protection of such isolated areas will also contribute to the implementation of the EU's Birds and Habitats Directives.

Ερωτήσεις

1. Προτείνετε ένα λειτουργικό σχήμα δράσεων του έργου (συνοπτική περιγραφή δράσης, ροή)
2. Πως μπορούν να εμπλακούν ενδιαφερόμενα μέρη και κοινό;
3. Τι είδους δαπάνες θα μπορούσε να έχει ένα τέτοιο έργο;
4. Τι θα προτείνατε για τη συνέχιση και την αναπαραγωγή/μεταφορά των αποτελεσμάτων του έργου;
5. Σκεφτείτε και αναφέρετε τυχόν συνέργειες με άλλες πολιτικές της ΕΕ.

Σενάριο πρότασης για τον Μετριασμό της Κλιματικής Αλλαγής

Ομαδική άσκηση: Μετριασμός Κλιματικής Αλλαγής

BACKGROUND

The need to optimise energy consumption in the home is widely recognised, but more work is needed. Information and communication technology and tools, in particular, represent a great opportunity for improving energy use and efficiency in the housing sector. Energy consumption is an important criterion to consider in new construction projects as well as during the renovation of old buildings. In Extremadura, current regulations have focused mainly on new constructions. However, many houses urgently need renovating. There is a great potential for developing building renovation strategies and practices that incorporate energy sustainability principles.

OBJECTIVES

The purpose of the project was to test and propose concrete solutions for reducing the environmental impact of the housing construction sector. The project would focus on three main areas: renovation; innovation in new constructions; and the use of information and communication technology. Specific objectives were to:

- Improve the quality of buildings, an important way of achieving long-term solutions to the problems of high energy bills and a better quality of life;
- Incorporate information and communication technologies to improve the environmental performance of buildings;
- Create a methodology for calculating the optimal cost of energy performance requirements for buildings;
- Incorporate energy management systems through the use of ICT; and
- Incorporate elements of water savings (which indirectly contribute to energy savings as well).

The project's geographical scope was the region of Extremadura, southwest Spain. Although the main testing would be related to the specific climate of the region, the project would develop a knowledge base and IT tools that are relevant for any type of climate, and thus make the results easily transferable to other regions and contexts.

RESULTS

The project demonstrated that energy efficiency in the housing sector can pave the way towards the adoption of a sustainable development model. It successfully tackled the environmental, social and economic components of sustainable development. First, the project demonstrated that it is economically feasible to reduce the carbon footprint of social housings (although its findings are applicable to any dwelling place) by means of active and passive energy saving measures. Such savings improve the quality of life of the inhabitants, decrease energy consumption, generate economic savings and in some cases even alleviate 'energy poverty', which is a serious problem in Spain. The project moreover increased knowledge of household energy management and the use of IT technologies.

The project demonstrated that energy saving measures in the housing sector can lead to savings of up to 30%. Changing people's habits also has a contribution. Energy monitoring found leaving electronic appliances in stand-by mode accounts for 15% of household energy consumption.

The neighbourhood selected for the project were suburbs with high unemployment rates, low education levels, minority issues and even security conflicts (e.g. San Lazaro in Cáceres). Local neighbourhood associations actively collaborated with the project (especially Santa Engracia in Badajoz), helping the beneficiary gain the confidence of the inhabitants. Local and regional administrations in Spain offer a great amount of rented public housings. Lowering the energy bill for families in these houses is extremely welcome.

The project enhanced the capabilities of technicians working in these areas. It developed a substantial training scheme for technicians and unemployed people on energy rehabilitation and demonstrated that improving the energy performance of social housings not only creates new employment opportunities but also promotes the use of new technologies.

Specific results include:

- More than 500 simulations in nine models of representative buildings in two different neighbourhoods of social dwellings, leading to the discovery of the most suitable energy rehabilitation measures in each case;
- Six social houses energy rehabilitations, studying the costs and real improvements in the buildings;
- 10 tests of energy improvements and installations in EDEA demonstrators in Cáceres;
- EDEAsim: online energy simulator, which is able to study the energy efficiency of any building, allowing accurate rehabilitation studies to be easily made;
- Eight dwellings monitored in order to check the real improvements achieved after the energy rehabilitations and user's energy consumption behaviour;
- The EFICIEX tool: a low-cost and open source monitoring system that is able to measure the dwelling comfort and energy consumption, providing notifications through a mobile app using wireless sensors and open source hardware and software;
- 16 technical courses (theoretical and practical) in order to train builders, technicians and users;
- Six main publications to improve the knowledge and tools of users and technicians in the energy-efficiency field;
- ClimEX: Extremadura climate database that provides climate files of 66 towns of the region;
- More than 1 000 people visited the EDEA demonstrators during the project;
- More than 1 300 people attended courses and talks on energy rehabilitation and construction legislation.

The project developed new open source software tools (EDEAsim and EIFICEX) and hardware monitoring equipment based on wireless technologies that significantly simplify installation and operation for the end user. These tools open up new opportunities for defining energy rehabilitation strategies. EDEAsim allows

users to create their own modelling scenarios, identify areas for improvement and further their understanding of energy consumption and the environmental and economical benefits of reduction.

Ερωτήσεις

1. Προτείνετε ένα λειτουργικό σχήμα δράσεων του έργου (συνοπτική περιγραφή δράσης, ροή)
2. Πως μπορούν να εμπλακούν ενδιαφερόμενα μέρη και κοινό;
3. Τι είδους δαπάνες θα μπορούσε να έχει ένα τέτοιο έργο;
4. Τι θα προτείνατε για τη συνέχιση και την αναπαραγωγή/μεταφορά των αποτελεσμάτων του έργου;
5. Σκεφτείτε και αναφέρετε τυχόν συνέργειες με άλλες πολιτικές της ΕΕ.